

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA,
KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5
TELEFON 31-23 DO 31-36

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZHAJA V S A K DAN RAZEN
PONEDELJKA

INSERATNI ODDELEK
LJUBLJANA,
TELEFON 38-32, 38-33

POSTNI CEKOVNI RAČUN
V LJUBLJANI ŠT. 11.739

OGLASI POCENIKU

MESEČNA NAROČNINA
45 DIN

SLOVENSKI POROČEVALEC

★ G L A S I L O O S V O B O D I L N E F R O N T E S L O V E N I J E ★

ZGODOVINSKA SEJA USTAVODAJNE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Ustavodajna skupščina LR Slovenije je sprejela prvo ustavo slovenskega naroda

Na 7. seji je Ustavodajna skupščina LRS soglasno sprejela v načelu in v posameznostih osnutek ustave, ki ga je predložila vlada LRS

S sprejetjem ustave se je Ustavodajna skupščina LRS spremenila v redno Ljudsko skupščino LR Slovenije

SLOVENSKO LJUDSTVO POZDRAVLJA Z VELIKIMI MANIFESTACIJAMI SVOJO PRVO USTAVO

Ljubljana, 16. januarja.

Ko je bila na današnji zgodovinski seji Ustavodajne skupščine LRS proglašena prva ustava slovenskega naroda je imel predsednik Ustavodajne skupščine Ferdo Kozak naslednji govor:

Malo je narodov, pri katerih bi se vse ustvarjalne moči s toliko ljubeznijo in s tako čisto razsvetlelostjo misli borile za pravice in svobodo svojega ljudstva, kako so se dolga stoletja borili veliki duhovi slovenskega naroda, in malo je narodov, pri katerih bi napredna misel — tolikokrat v na videz pretrajljivi manjšini in odrinjenosti — naposled tako znakovito prodrla in obveljala, kakor je ravno pri nas. Naši veliki možje so bili naši dejanski vodniki v borbi, napredna misel je dejansko vsa stoletja edina vzdrževala in obnavljala našo življenjsko moč.

Z današnjim dnem se je ta neverjetno žilava, uporna in vztrajna borba za svobodo v glavnem — z nekaj bolečimi izjemami — slovesno in pozitivno zaključila.

Pri tej priliki se nehote spominjam besed Cankarjevga junaka: »Na meni, na mojih plečih, na plečih delavca-proletarca sloni bodočnost slovenskega naroda, narod proletarcev.« — in besed pisatelja samega, češ da je slovensko nacionalno vprašanje v bistvu socialno vprašanje. Ta misel, danes v spomin priklicana, je kakor velika jarka luč, osvetljujoča pravi obraz težke poti našega naroda od davnih dni do danes: obraz naše borbe za svobodo in blestečo logičnost njenega zaključka.

Kje so sedaj maziljeni vladarji iz roparskega rodu Habsburžanov? Osa, ni, praznoglavi mozgeti, v blesk in silaj odeti primitivni nivoja cesarsko kraljevih konjunic? Kje so danes

zgodaj v degeneracijo zabredli, v fantazije carsijsko-bizantinskega despotizma in pigmejskega imperializma ujeti kralji po milosti božji iz rodu Karadjordjevičev? Kje je sedaj od zemlje in ljudstva otrgana gospoda, slabokrvni paraziti, pripeti na naso grudo samo s pohlepom po svojih razrednih koristih in iz njih izhajajoči oblasti? Kje so sedaj vodniki našega javnega življenja, ki so dajali morilec in tatovom po kaznilnicah dopuste samo za to, da so izpraznili ječe za tiste, ki so se bili za pravice in napredek ljudstva?

Padli so maliki in nasilniki, ljudstvo si je s krvjo zapisalo zakone svoje svobode. Ta svoboda ni svoboda privilegirancev, ni anarhija in brezglavje, to je svoboda, ki ima svoj obče-ljudski smisel.

Prav zaradi tega se je ob njeni prvi zariji splozil po vsej naši domovini ritem veselega, bujnega življenja. Ljudska svoboda je zasedla svoj prestol ob potrkavanju kladiv in pesmi transmisijskih, ob udarcih krampov in lopat, ob brenanju traktorjev in drdranja kompresorjev, ob nabijanju železnih batov in ob skrtnanju pluzov, z eno besedo, ob močnejši pesmi dela vse ljudske skupnosti, dela vseh za koristi vseh, dela ljudstva, ki ima sedaj v tej zemlji edino resnično oblast v svojih rokah.

Omenil sem vse to zaradi tega, da bi bilo jasno eno: da je z današnjim dnem izglasovana naša ustava živa vsebina naše narodne, ljudske svobode.

Tovariši ljudski poslanci! Izglasovali ste ustavo, ki ne pomeni samo poti k blaginji in sreči našega naroda, pač pa mnogo več. Naša ustava pomeni zmago zdrave človeške misli nad temo sebičnosti, slepih nagonov in družbene anarhije. Naša ustava pomeni zmago obče-ljudskih etičnih načel, zmago večno snujoče vesti resničnega človeka, pomeni pot k visji organizaciji človeške družbe. Zaradi tega je prav, da odide vsak izmed nas iz te dvorane z zavestjo, da ste opravili veliko zgodovinsko dejanje.

Bodimo hvaležni tistim, katerih svete žrtve so nam omogočile to delo! Bodimo hvaležni daljnovidnosti in po-zrtvovalnosti naših voditeljev v borbi! Bodimo hvaležni velikim našim prednikom! Bodimo hvaležni našemu sploštvomenu, vsem jugoslovanskim narodom tako dragocenemu vodniku marsalu Titu!

(Ljudski poslanci navdušeno in sto-je poskajajo.)

VII. redna seja Ustavodajne skupščine Ljudske republike Slovenije

Dopoldne je Ustavodajna skupščina LRS nadaljevala svoje delo na VII. redni seji. Seji je prisotnostvala vlada LR Slovenije s predsednikom Miho Marinkom na čelu, ki so jo ljudski poslanci ob njenem vstopu pozdravili s poskanjem. Predsednik Ferdo Kozak je sejo otvoril ob 10.30, nakar je tajnik ljudski poslanec Jurač, prebral zapisnik VI. redne seje, ki so ga navzoči ljudski poslanci soglasno odobrili. Predsednik Ferdo Kozak je tudi sporočil ljudskim poslancom, da je Ustavodajna skupščina sprejela ponovno več pozdravnih resolucij, katerih seznam je prebral.

Prva točka dnevnega reda je bila nadaljevanje razprave o poročilu ustavodajnega odbora k osnutku ustave LR Slovenije. Prvi je govoril ljudski poslanec Boris Zihlerl, ki ga objavljamo na drugem mestu.

Drugi je govoril v načelni razpravi v imenu kmečkega ljudstva ljudski poslanec Dragan Franc, ki je poudaril tiste strani osnutka ustave, ki zagotavljajo našemu kmečkemu prebivalstvu napredek in blagostanje. Izjavil je, da bo glasoval za osnutek ustave.

Dr. Stor Stanko je govoril o osnutku ustave predvsem kot pravnik, ki ne vidi v njem samo politično, temveč tudi pravno zgodovinsko delo. Zaradi tega bo, je dejal, z navdušenjem glasoval za predloženi osnutek.

V zvezi z osnutkom ustave, ki zagotavlja našemu kmečkemu prebivalstvu in našemu kmečko-produktivnemu zadrugištvu popoln razvoj, je govoril o nekaterih vprašanjih razvoja našega kmetijstva ljudski poslanec Furlan Franc, ki se je izjavil za osnutek ustave.

Odlok Ustavodajne skupščine LR Slovenije o proglasitvi Ustave LR Slovenije

Ustavodajna skupščina Ljudske republike Slovenije kot vrhovni predstavnik narodne suverenosti Ljudske republike Slovenije in izraz enotne volje slovenskega ljudstva, odloča, da se Ustava Ljudske republike Slovenije, sprejeta na seji Ustavodajne skupščine Ljudske republike Slovenije proglasi in objavi narodu in državljanom Ljudske republike Slovenije.

V imenu Ljudske mladine Slovenije, ki je v narodno osvobodilni borbi nosila glavni del borbe proti sovražniku in dela tudi danes pri graditvi gospodarsko močne domovine, mladine, ki si znova in znova postavlja težke in odgovorne naloge, je govoril ljudski poslanec Belopavčič Niko. Zlasti je poudaril tiste člene osnutka ustave, ki bodo uzakonili vse pridobitve mladine, in naglasil, da bo slovenska mladina častno izpolnjevala vse naloge, ki stojijo pred njo. Izrekel se je za osnutek ustave.

Za njim je dobil besedo ljudski poslanec Majcen Nace, ki se je v zvezi s pridobitvami, ki jih bo uzakonila naša prva ustava, predvsem dotaknil tistih členov osnutka ustave, ki govorijo o ljudski oblasti in njenem izvrševanju. V zvezi s tem je naglasil, da osnutek ustave brani interese širokih ljudskih množic pred vsemi protiljudskimi in koristolovskimi elementi, ki bi hoteli izkoristiti demokratične oblike ljudskih odborov v protiljudske namene. Poudaril je tudi, da je po osnutku ustave našemu ljudstvu zajamčena taka ljudska oblast, kakršna mu je potrebna v njegovi borbi proti njegovim sovražnikom. Izjavil je, da bo glasoval za predloženi osnutek.

Za osnutek ustave se je tudi izjavil ljudski poslanec Greif Martin, ki je govoril kot zastopnik delavskega razreda in je poudaril velik pomen naše prve ustave v življenju delavskega razreda, ki mu je zajamčena ustvaritev gnetnega blagostanja in kulturnega napredka.

S tem je bila končana načelna razprava o poročilu ustavodajnega odbora o predloženem osnutku ustave in je Ustavodajna skupščina v smislu čl. 49 svojega poslovnika prešla na glasovanje o osnutku ustave v načelu. Vsi navzoči ljudski poslanci, katerih je bilo več kot polovica vseh poslancev Ustavodajne skupščine v smislu čl. 30 poslovnika, so soglasno glasovali z dviganjem rok za predloženi osnutek ustave v načelu. S tem je Ustavodajna skupščina soglasno sprejela v načelu osnutek ustave, ki ga je predložila Ustavodajni skupščini vlada Ljudske republike Slovenije.

Dopoldanska seja je bila prekinjena ob 16.25 in se je nadaljevala popoldne ob 16.15.

Popoldanska seja

Popoldansko zasedanje današnje zgodovinske seje, ki se je nadaljevalo ob 16.20, je Ustavodajna skupščina Ljudske republike Slovenije pričela razpravljati o osnutku ustave LRS v posameznostih. Pred tem je predsednik Ustavodajne skupščine Ferdo Kozak sporočil ljudskim poslancom, da je prejel od ustavodajnega odbora pisno, v katerem sporoča, da sprejme ustavodajni odbor vse tiste spremembe, ki jih je predlagal predsednik vlade LRS Miha Marinko v zvezi s poročilom ustavodajnega odbora o predloženem osnutku ustave v posameznostih je pričela Ustavodajna skupščina LRS v smislu člena 36. njenega poslovnika s I. poglavjem ustave. Ustavodajna skupščina je glasovala o osnutku ustave LRS v posameznostih člen za členom vsakega poglavja predloženega osnutka. Za poročevalca je bil določen ljudski poslanec Janez Vi-potnik.

vanjem »za« sprejeli predloženi osnutek ustave za prvo ustavo Ljudske republike Slovenije. Sprejete ustave so vsi ljudski poslanci in gostje pozdravili stoje in z dolgotrajnim navdušenim poskanjem.

Nato je predsednik Ustavodajne skupščine LR Slovenije Ferdo Kozak v smislu člena 128. sprejete Ustave proglasil ustavo Ljudske republike Slovenije. Ustavodajna skupščina je na predlog predsednika Ferda Kozaka soglasno in s poskanjem sprejela Odlok Ustavodajne skupščine LR Slovenije o proglasitvi Ustave Ljudske republike Slovenije. (Odlok objavljamo na drugem mestu.)

Po sprejetju prve Ustave Ljudske republike Slovenije, ki so jo izven dvorane Ustavodajne skupščine LR Slovenije oznanili topovski streli, je o tem zgodovinskem dogodku spregovoril predsednik Ustavodajne skupščine LRS Ferdo Kozak. Njegov govor so ljudski poslanci pozdravili z dolgotrajnim poskanjem.

Zatem se je prijel k besedi ljudski poslanec dr. Marijan Breclj, ki je dejal:

»Ker je Ustava sprejeta in razglašena, je naša Ustavodajna skupščina svoje delo dovršila. Člen zakona o Ustavodajni skupščini LRS pravi, da se po sprejetju in razglasitvi Ustave Ustavodajne skupščine spremeni v redno skupščino LRS. — Zato predlagam, naj Ustavodajna skupščina ugotovi, da je nastopil primer po čl. 19. zakona o Ustavodajni skupščini in da se ta spremeni v redno skupščino LRS ter deluje na podlagi nove ustave vse dotlej, dokler se ne razpusti zaradi volitev v novo skupščino.«

Predlog ljudskega poslanca dr. Marijana Breclja je Ustavodajna skupščina sprejela in je predsednik Ferdo Kozak objavil, da se je Ustavodajna skupščina spremenila v Ljudsko skupščino Ljudske republike Slovenije.

Predsednik Ferdo Kozak je tudi obvestil ljudske poslance, da je Predzidij Ustavodajne skupščine izdal ukaz o sklicanju prvega izrednega zasedanja Ljudske skupščine LR Slovenije za 17. I. 1947, ob 10. uri.

S tem je bilo zgodovinsko zasedanje Ustavodajne skupščine LR Slovenije ob 18.15 končano.

Govor poslanca Borisa Zihlerla na seji Ustavodajne skupščine LR Slovenije

Tovariši ljudski poslanci! Izpolnitev naloge, ki jo ima pred seboj prva slovenska Ustavodajna skupščina, pomeni hkrati zaključek tistega razdobja v našem narodnem življenju, v katerem so bili položeni neobhodni temelji naše svobode in neodvisnosti, našega nadaljnega nezadržnega političnega, gospodarskega in kulturnega razvoja. Velike pridobitve naše narodno osvobodilne borbe dobe te dni formo utrjene postave slovenskega naroda, njegovega temeljnega zakona, njegove ustave.

Ob tej priliki se mi zdi potrebno dotakniti se nekaterih vprašanj, ki karakterizirajo samo ustavo, in okolnosti, ki so jo rodile.

Naša ustava je najvišji pravni izraz dejstva, da smo Slovenci v osvobodilni vojni 1941—1945, boreč se z rambo ob ramih z ostalimi jugoslovanskimi narodi, z lastnim bojem in z lastnimi napori izvojevali svojo državnost, z drugimi besedami, v naši ustavi se zrcali državotvorna sila slovenskega naroda. Zato bi kot prvo vprašanje postavil vprašanje naše državotvornosti in njenih konkretnih nosilcev.

Bili so časi, ko so Slovencem sploh odrekali silaherno državotvorno sposobnost v smislu sposobnosti, da si sami kujemo svojo usodo in da sami odločajo o svojih odnosih z drugimi narodi. Slovenskemu narodu so državotvornost odrekli tisti, ki so s tem odrekamjem skušali opravičiti svoje pretenzije na slovensko zemljo; odrekli pa so mu jo tudi tisti, ki so s tem skušali opravičiti svoje hlapčevanje tujim oblastnikom.

Danes je ta svojevrstna teorija pokopana z njenimi nosilci vred. Dogodki zadnjih let so izprizicali njeno popolno relativnost; kolikor je bilo v njej resnice, se je nanašala samo in

lovimo samo dejstvo, da fevdalna plast v slovenski zgodovini ne šteje, da je kratkoma izgnila.

Kot družbena plast, ki je v novejšem času ustvarjala države ali pa menjala njihovo vsebino in obliko, velja buržoazija. Kakšna je bila vloga te plasti v slovenskem narodnem življenju?

Preveč bi se odmaknili od našega predmeta, če bi pričeli razglabljati o zgodovinskih okoliščinah, v katerih se je ta plast pri nas pojavila, in o vzrokih, ki so jo onespasabljali za državotvorno dejanje. Zadovoljimo se z ugotovitvijo notornega dejstva: tako imenovano buržoazno dobo je slovenski narod preživel kot narod — zamudnik, krepko vključen v okvire tuje, mačehovske države. Ves ta čas so si pravice govorili v imenu slovenskega naroda, lasili ljudje, katerih vsakdanja praktična delavnost je sestojala v kopanju prepada med seboj in ljudskimi množicami, v prodajanju narodovih intereso za drobnice z miže tujega gospodarja. Skozi desetletja te dobe so slovenskemu narodu krojili usodo agenti mednarodne reakcije, prekupčevalci, uslužbeni pri tem ali onem imperialističnem bloku. Desetletja je slovenski narod funžiral kot plačilni drobiž v izravnavanju tujih računov. Slovenska buržoazija je v svojem osnovnem jedru ves ta čas držela čez drn in strn za sovražniki našega naroda in njegove svobode ter obeleževala svojo pot s »spomeniki«, kakor so avstrsko-madžarska nagodba leta 1867., prva imperialistična vojna 1914—1918, izgubljeni koraki plebiscit, Rapallo, 6. januar 1929, pristop Jugoslavije k trojnemu paktu osti Rim—Berlin—Tokio. Bilanca in konec sta bila — drugo veliko imperialistično razkosanje slovenske zemlje v aprilu 1941.

Bilo bi zares težko reči, da je slovenska buržoazija v zgodovini našega naroda odigrala državotvorno vlogo. Najslabše pri stvari je bilo to, da je svojo jalovost in insolventnost posploševala in jo skušala napriliti vsemu narodu.

Toda v skladu z občo tendenco družbenega razvoja so se tudi v slovenskem narodu pričele prebujati nove sile, ki jih je slutil že Levstik in ki jih je že jasno videl Cankar, pripisujejo jim najkrajše vlogo v stoletnem osvobodilnem boju slovenskega ljudstva, vlogo hegemonov v odločilni fazi tega boja. Tudi na Slovenskem je rasel delavski razred, po poreklu in po delu zvezan s širokimi množicami delovnega kmetijskega ljudstva. Tudi na Slovenskem so se sile sodobnega napredka razvijale, mobilizirale in organizirale, tudi na Slovenskem se je pojavila zavestna avantgarda vsega delovnega ljudstva — Komunistična partija.

Ko je v letu 1941. nastopila za slovenski narod najodločilnejša ura, se

Nadaljevanje z 2. strani

UKAZ

PREZIDIJA LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Ker je Ustavodajna skupščina Ljudske republike Slovenije s proglasitvijo Ustave Ljudske republike Slovenije dovršila svoje delo kot Ustavodajna skupščina in bo po svojem sklepu za dne 16. januarja 1947 nadaljevala svoje delo kot Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije, je Prezidij Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije na podlagi člena 56. Ustave Ljudske republike Slovenije

O D L O Č I L :

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije se sklicje k I. izrednemu zasedanju na dan 17. januarja 1947 v Ljubljani.

Ljubljana, dne 16. jan. 1947.

Št. 4/47

PREZIDIJ LJUDSKE SKUPŠČINE
LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

SEKRETAR:
France Lubej l. r.

PREDSEDNIK:
Josip Vidmar l. r.

Poslanci Ustavodajne skupščine Ljudske republike Slovenije glasujejo za prvo slovensko ustavo

